

SAKSUTSKRIFT

Arkivsak-dok. 20/00430-1
Saksbehandler Kjell Tore Wirum

Forvaltningsrevisjonsrapport - Psykososialt skolemiljø i Ås kommune

Saksgang	Møtedato	Saknr
1 Kontrollutvalget i Ås kommune	24.11.2020	57/20

Kontrollutvalget i Ås kommune har behandlet saken i møte 24.11.2020 sak 57/20

Møtebehandling

Forvaltningsrevisor Ann Heidi Jebsen presenterte rapporten.

Rådmann Trine Christensen kommenterte prosessen for innhenting av grunnlaget for rapporten.

Votering

Innstillingen ble enstemmig vedtatt (5 voterende)

Vedtak

Saken oversendes kommunestyret med følgende innstilling.

1. Kommunestyret viser til forvaltningsrevisjonsrapporten Psykososialt skolemiljø i Ås kommune, og ber rådmann følge opp at:
 - a) Sjøskogen skoles systematiske og kontinuerlig arbeide med skolemiljøet er tilstrekkelig og egnet til å sikre et trygt og godt skolemiljø for alle elever i henhold til kravene i opplæringsloven kap. 9A.
 - b) Sjøskogen skole informerer godt nok til alle foresatte om hvilke tiltak skolen iverksetter i klassen(e) for å bedre skolemiljøet og virkningen av tiltakene, slik at de kan vurdere om deres elevs rett til et trygt og godt skolemiljø blir ivaretatt, jf. opplæringsloven § 9A-9.
 - c) Sjøskogen skole fortsatt har fokus på å utarbeide aktivitetsplaner, sette inn egnede tiltak, evaluerer og iverksette nye tiltak i alle saker, der foresatte og elever opplyser at eleven ikke har et trygt og godt skolemiljø,
 - d) Ås ungdomsskole informerer godt nok om rettighetene etter kap. 9A, og at skolen gir nok informasjon til at elever og foresatte, slik at de kan vurdere om elevens rettigheter til et trygt og godt skolemiljø er oppfylt, jf. opplæringsloven § 9A-9.
 - e) Alle avvik blir fulgt opp og at iverksatte tiltak blir evaluert i praksis.

2. Kommunestyret ber rådmann gi en skriftlig tilbakemelding til kontrollutvalget om oppfølging av anbefalingene innen 6 måneder.
-

FORVALTNINGSREVISJONSRAPPORT - PSYKOSOSIALT SKOLEMILJØ I ÅS KOMMUNE

Forslag til vedtak/innstilling:

Saken oversendes kommunestyret med følgende innstilling.

1. Kommunestyret viser til forvaltningsrevisjonsrapporten Psykososialt skolemiljø i Ås kommune, og ber rådmann følge opp at:
 - a) Sjøskogen skoles systematiske og kontinuerlig arbeide med skolemiljøet er tilstrekkelig og egnet til å sikre et trygt og godt skolemiljø for alle elever i henhold til kravene i opplæringsloven kap. 9A.
 - b) Sjøskogen skole informerer godt nok til alle foresatte om hvilke tiltak skolen iverksetter i klassen(e) for å bedre skolemiljøet og virkningen av tiltakene, slik at de kan vurdere om deres elevs rett til et trygt og godt skolemiljø blir ivaretatt, jf. opplæringsloven § 9A-9.
 - c) Sjøskogen skole fortsatt har fokus på å utarbeide aktivitetsplaner, sette inn egnede tiltak, evaluerer og iverksette nye tiltak i alle saker, der foresatte og elever opplyser at eleven ikke har et trygt og godt skolemiljø,
 - d) Ås ungdomsskole informerer godt nok om rettighetene etter kap. 9A, og at skolen gir nok informasjon til at elever og foresatte, slik at de kan vurdere om elevens rettigheter til et trygt og godt skolemiljø er oppfylt, jf. opplæringsloven § 9A-9.
 - e) Alle avvik blir fulgt opp og at iverksatte tiltak blir evaluert i praksis.
2. Kommunestyret ber rådmann gi en skriftlig tilbakemelding til kontrollutvalget om oppfølging av anbefalingene innen 6 måneder.

Vedlegg:

Forvaltningsrevisjonsrapport – Psykososialt skolemiljø i Ås kommune

Saksframstilling:

Kontrollutvalget vedtok 28.01.2020 i sak 5/20 **Forvaltningsrevisjon Psykososialt skolemiljø - Mål og problemstillinger** følgende:

1. Kontrollutvalget godkjenner forslag til mål og problemstillinger for forvaltningsrevisjonsprosjektet Psykososialt skolemiljø i Ås kommune.
2. Kontrollutvalget godkjenner utarbeidet prosjektplan for forvaltningsrevisjonsprosjektet Psykososialt skolemiljø i Ås kommune, med følgende endringer:

Nordby skole erstattes med Sjøskogen skole.

Forvaltningsrevisjonsrapport

Forvaltningsrevisjonsrapporten er utarbeidet av Viken kommunerevisjon IKS (VKR IKS), datert november 2020.

Mål og problemstillinger

Prosjektet hadde følgende mål og problemstillinger:

Formål

Å kartlegge og vurdere kommunens/de utvalgte skolenes etterlevelse av regelverket på området psykososialt skolemiljø, samt belyse om kommunen har tilfredsstillende rutiner og praksis for å ivareta elevenes psykososiale arbeidsmiljø. og oppfølging av meldte avvik.

Problemstillinger

1. Har kommunen og skolene etablert tilfredsstillende et system og rutiner for håndtering av situasjoner der man får kunnskap eller mistanke om at elever ikke har det trygt og godt på skolen?
 - a. Er det etablert tilfredsstillende rutiner for å ivareta aktivitetsplikten, jf. opplæringsloven § 9 A-4 første til fjerde ledd (plikt til å følge med, gripe inn, varsle, undersøke og sette i verk tiltak)?
 - b. Hvilke rutiner har kommunen og den enkelte skole for hva de skal gjøre dersom en elev eller elevens foreldre gir uttrykk for at eleven ikke har det trygt og godt på skolen?
 - c. Er det etablert rutiner for å sikre at kommunen og skolene utarbeider aktivitetsplan i samsvar med opplæringsloven § 9 A-4, dersom en elev ikke har et trygt og godt skolemiljø?
2. Hvordan sikrer kommunen og den enkelte skole at hensynet til elevens beste blir ivaretatt?
 - a. I hvilken grad har kommunen og den enkelte skole etablert rutiner som sikrer at elevene blir hørt i spørsmål som gjelder dem selv, og at det blir tatt hensyn til elevens beste?
3. Hvordan etterleves lov, retningslinjer og rutiner vedrørende forebygging, avdekking og bekjempelse av mobbing i skolen og utenom skolesituasjonen?
 - a. I hvilken grad har skolene formulert mål, utarbeidet planer og satt i verk tiltak for å bidra til et godt psykososialt skolemiljø og forebygging av mobbing, og i hvilken grad blir mål, planer og tiltak jevnlig evaluert og oppdatert (systematisk og kontinuerlig arbeid)?
 - b. Er ansvar og oppgaver knyttet til skolens arbeid med det psykososiale skolemiljøet tydelig fordelt? Under dette, er det etablert tilstrekkelige rutiner for å sikre at ansatte er kjent med sin aktivitetsplikt jf. opplæringsloven kapittel 9 A?
 - c. Hvordan har kommunen sikret implementering av lovendringer i nytt kapittel 9 A i opplæringsloven?
4. Har kommunen et kvalitetssystem som fanger opp avvik på dette området og blir avvikene rettet opp?
 - a. I hvilken grad har kommunen og den enkelte skole lagt til rette for å registrere avviksmeldinger knyttet til arbeid med psykososialt skolemiljø?
 - b. Er det etablert system og rutiner for å følge opp meldte avvik knyttet til psykososialt skolemiljø?

5. I hvilken grad blir elever, foreldre, råd eller utvalg involvert og engasjert i skolemiljøarbeidet?
 - a. I hvilken grad blir foresatte tilstrekkelig informert om skolens arbeid med å sikre et trygt og godt skolemiljø, og med å forebygge mobbing (herunder om det er utarbeidet handlingsplaner mot mobbing)?
 - b. Er det etablert skolemiljøutvalg i samsvar med krav i regelverket?
 - c. I hvilken grad blir elevene involvert i utarbeidelse og evaluering av tiltak for å sikre et trygt og godt skolemiljø, og for å forebygge mobbing?

Metodikk

Revisjonens gjennomgang har tatt utgangspunkt i lover og regler på området. Faktaopplysningene er innhentet ved gjennomgang av innsendt dokumentasjon fra kommunen og skolene.

Det meste av dokumentasjonen er for perioden 2018 frem til høsten 2020. Prosedyrer og rutinebeskrivelser, referater, samt beskrivelse av kommunens internkontrollsystem er gjennomgått. Dataene er bearbeidet og analysert. I tillegg fikk vi tilsendt og gjennomgikk de aktivitetsplanene skolene hadde utarbeidet, samt dokumenter i enkeltsaker som vi ble gjort kjent med gjennom revisjonen.

Informasjonen som er presentert i dette prosjektet er innhentet blant annet gjennom spørreskjema til lærerne på de trinnene som var en del av revisjonen og intervjuer med elever, enkelte ansatte grupper, ledelsen på skolen, samt ansatte i andre etater som arbeider tverrfaglig med å sikre et trygt og godt skolemiljø i Ås kommune.

Revisjonen har også mottatt spørreskjema fra lærerne på de trinnene det ble gjennomført revisjon med. Totalt 45 ansatte ved skolene svarte på spørreskjemaet.

Totalt snakket revisjonen med 165 elever, ansatte og ledere og 11 fra samarbeidende instanser tilknyttet temaet for revisjonen. Totalt snakket revisjonen med eller innhentet informasjon fra 179 personer i denne revisjonen. Det ble skrevet referat fra alle samtaler. De ble verifisert av samtaleobjektene. Revisjonen brukte tilpassede spørreskjema i samtaler.

Revisjonen snakket også med foresatte på alle tre skolene. Totalt møtte 38 foresatte og delte sine erfaringer med skolens arbeid med skolemiljøet og klassemiljøet. Ifølge informasjon fra oppvekst og opplæring utgjør dette 3,6 % av foresatte til elevene på de skolene som var en del av revisjonen. Revisjonen vil fremheve at halvparten av de foresatte det ble snakket med totalt kom fra Sjøskogen skole.

Revisjonens anbefalinger

VKR anbefaler Ås kommune å følge opp at skoleeier sikrer at:

- Sjøskogen skoles systematiske og kontinuerlige arbeide med skolemiljøet er tilstrekkelig og egnet til å sikre et trygt og godt skolemiljø for alle elever i henhold til kravene i opplæringsloven kap. 9A.
- Sjøskogen skole[n] informerer godt nok til alle foresatte om hvilke tiltak skolen iverksetter i klassen(e) for å bedre skolemiljøet og virkningen av tiltakene, slik at de kan vurdere om deres elevs rett til et trygt og godt skolemiljø blir ivaretatt, jf. opplæringsloven § 9A-9.

- Sjøskogen skole[n] fortsatt har fokus på å utarbeide aktivitetsplaner, sette inn egnede tiltak, evaluerer og iverksette nye tiltak i alle saker, der foresatte og elever opplyser at eleven ikke har et trygt og godt skolemiljø,
- Ås ungdomsskole informerer godt nok om rettighetene etter kap. 9A, og at skolen gir nok informasjon til at elever og foresatte, slik at de kan vurdere om elevens rettigheter til et trygt og godt skolemiljø er oppfylt, jf. opplæringsloven § 9A-9.
- Alle avvik blir fulgt opp og at iverksatte tiltak blir evaluert i praksis.

Høringsuttalelse fra rådmann

Rådmann har i to omganger, datert 28.10.2020 og 11.11.2020, gitt uttalelse til rapporten.

Rådmann bemerker følgende:

«Kommunen stiller seg kritisk til at det er brukt ulike metoder for å innhente informasjon fra de tre skolene. Kontradiksjonsprinsippet er i liten grad benyttet overfor ledelsen ved Sjøskogen skole. De andre skolenes ledelse fikk anledning til å forklare og utdype ved hjelp av intervjuer og i tillegg uttale seg da utkastet til rapport forelå.

Ledelsen ved Sjøskogen skole fikk kun en mulighet til å uttale seg og det var da utkastet til rapporten forelå. Det vil si at ting som kunne vært oppklart under et intervju (f.eks. at det ikke er rektor som skriver referater fra foreldremøter, men foreldre) fikk skolens ledelse ingen anledning til å korrigere.

Det er stor forskjell på skriftlig og muntlig uttalelse. Gjennom et intervju kan man få utdypet, forklart samt oppklart uklarheter, noe man i mindre grad får ved skriftlig framstilling. Viken kommunerevisjon burde ha brukt kontradiksjonsprinsippet slik at Sjøskogens skoles ledelse hadde fått en mulighet til å imøtegå uttalelsene fra foreldre på to av trinnene før de ble skriftliggjort i rapporten og blir stående.

For eksempel, har Ås kommune sendt revisor resultater av medarbeiderundersøkelsen 10-faktor ved Sjøskogen skole. Resultatene viser at de ansatte opplever at de har et godt arbeidsmiljø. Revisor velger å la foresattes uttalelser om arbeidsmiljøet, som er 2. hånds uttalelse, fortsatt stå i rapporten.

Det må være opp til Viken kommunerevisjon å velge metode for revisjon. Men når det er valgt ulike metoder på innhenting av informasjon ved de tre skolene, gir det ikke ledelsen ved Sjøskogen skole den samme mulighet til å komme med utdypende informasjon som de andre skolene har hatt, og revisor bygger dermed sine antagelser på ulikt faktagrunnlag på de tre skolene.»

Begge høringsuttalelsene følger som egne vedlegg til rapporten (vedlegg 1 og vedlegg 5).

Sekretariatets vurdering

Sekretariatet er av den formening at revisjonen har svart opp kontrollutvalgets bestilling i forhold til prosjektet.

Sekretariatet viser til rådmannens høringsuttalelser og bemerkninger. Sekretariatet er av den formening at det er uheldig for undersøkelsen å ha ulik metodikk for

innhenting av fakta og uttalelser fra Sjøskogen skole i forhold til Rustad skole og Ås ungdomsskole, dersom det ikke foreligger særskilte grunner for dette.

Sekretariatet er av den formening at det kan være hensiktsmessig å følge opp rapporten i forbindelse med evaluering av skoleåret 2020/2021, dvs. innen 6 måneder.

Avslutning

Oppdragsansvarlig revisor eller den vedkommende bemyndiger, bes om å møte for å presentere rapporten samt kunne svare på eventuelle spørsmål fra utvalgets medlemmer.

RETT UTSKRIFT
DATO 30.november.2020

Kjell Tore Wirum/s./
kontrollsekretær